

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ԲՆԱԴԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐ

Է. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

«16» 05 2019թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 000031

Ձեռնարկողը՝

«Ձանգված» ՍՊԸ
Ք. Երևան, Գյուլիքեխյան 7/11

Գործունեությունը՝

Սիսիան համայնքի միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված
տարածական պլանավորման փաստաթղթի (Սյունիք-4)
շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ուղղմամբ հաշվարկային
գնահատման հաշվարկություն
Սյունիքի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
տնօրենի պաշտոնակատար՝

Ա. Դոնոյան

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

թիվ ԲՓ 000031

<<16>> 05 2019թ.

Սյունիքի մարզի Սիսիան համայնքի միկրոռեզիոնալ մակարդակի (Սյունիք - 4) համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ուղղվածության գնահատման հաշվետվություն

Ձեռնարկող՝

«Ձանգված» ՍՊԸ

Ներկայացված նյութեր՝

Հիմադրույթային փաստաթուղթ

- ուղղվածության գնահատման

(ՌԷԳ) հաշվետվություն և կից փաստաթղթեր

Սյունիքի մարզի Սիսիանի համայնքի միկրոռեզիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման նախագիծը մշակվել է ՀՀ կառավարության որոշմամբ, ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական կոմիտեի պատվերով /N ՀՀՔՊԿ - ԲՄԱՇՁԲ-18/1-3/: Համայնքի կազմում ընդգրկված են հետևյալ բնակավայրերը՝ ք. Սիսիան, Ախլաթյան, Աղիտու, Անգեղակոթ, Աշոտավան, Արևիս, Բալաք, Բնունիս, Բոնակոթ, Գետաթաղ, Դաստակերտ, Դարբաս, Շամբ, Թանահատ, Թասիկ, Իշխանասար, Լծեն, Լոր, Հացավան, Մուցք, Նժդեհ, Տղունի, Նորավան, Շաղատ, Շաքի, Շենաթաղ, Որատավան, Սալվարդ, Վաղատին, Տոլորս, Տորունիք, Ույծ բնակավայրերը (Սյունիք - 4):

Սյունիքի մարզի զարգացման ծրագրում սահմանվել են հետևյալ ուղղվածության նպատակները՝

- տնտեսության վարման ինտենսիվ մեթոդների կիրառման, աշխատեղերի ստեղծման, աղքատության կրճատման միջոցով Սյունիքի մարզում տնտեսական աճի ապահովում,
- թույլ զարգացած տարածքների անհամաչափությունների նվազեցում, մարզի սահմանամերձ հեռավոր համայնքներում ներդրումների միջոցով՝ համաչափ բարձր զարգացվածության ապահովում,
- մարզային և տեղական դերակատարների ակտիվության բարձրացում և մարդկային կապիտալի կառավարման հմտությունների բարելավում:

Սահմանված երեք նպատակներին հասնելու համար սահմանվել են հիմնական գերակա երկու ուղղություններ՝ արդյունաբերության աճ, շեշտը դնելով փոքր և միջին բիզնեսի զարգացման վրա, այն է՝ մշակվող արդյունաբերության զարգացում, արտահանման ավելացում և գյուղատնտեսության ինտենսիվ զարգացում՝ նորագույն տեխնոլոգիաների ներդրմամբ, մարզի գյուղատնտեսական ոլորտի արդիականացմամբ:

Տարածքային պլանավորման նպատակն է ստեղծել տարածքների կառուցապատման և կայուն զարգացման նախադրյալներ տարածքների զարգացման գործընթացում՝ ապահովելով հասարակական և անձնական շահերի միջև ներդաշնակություն հետևյալ դրույթների միջոցով.

- քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի, ուրբանացված և միջբնակավայրային տարածքների հավասարակշռված զարգացում և էկոլոգիական վերակառուցում, քաղաքաշինական գործունեության իրականացման համար բարենպաստ պայմանների ստեղծում՝ օրենսդրության և տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջներին համապատասխան,

- բնակչության բնակության մակարդակի բարձրացում, սոցիալական ենթակառուցվածքի կատարելագործում,

- էկոլոգիապես անվտանգ արդյունաբերական, տրանսպորտի և ինժեներատեխնիկական ենթակառուցվածքների ձևավորում,

- պատմամշակութային ժառանգության օբյեկտների պահպանում և վերակառուցում,

- քաղաքաշինական կանոնակարգման միասնական համակարգի ձևավորում՝ ներդրումային գրավչությունը խթանելու նպատակով,

- էներգաարդյունավետության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում, էներգիայի վերականգնվող աղբյուրների օգտագործում,

- աղետների ռիսկի նվազեցմանն ուղղված համալիր միջոցառումների իրականացում,

- բնակչության անվտանգության ապահովմանն ուղղված միջոցառումների կազմակերպում,

- պետական-մասնավոր գործունեության շրջանակներում զարգացման տարածքային անհամաչափությունների մեղղմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում,

- բնակավայրերի համաչափ զարգացում՝ դրանցում առկա ներուժի լիարժեք օգտագործմամբ և բնակավայրերի ուժեղացմամբ՝ հատուկ ուշադրություն դարձնելով թույլ զարգացած տարածքներում ներդրումների համար նպաստավոր ոլորտների բացահայտմանը և համապատասխան գոտիների ընտրությանը:

Համայնքի տարածքում գոյություն ունեցող ընդհանուր բնույթի բնապահպանական խնդիրների շարքում են փոքր ՀԷԿ-երը, որոնք կառուցված են բարձր լեռնային սակավաջուր գետակների վրա, հանքուրդյունաբերությունը, հողերի էրոզիան, ջրօգտագործման և ջրահեռացման հարցերը, աղբահանությունը և այլն:

Այս շարքում է նաև վտանգավոր թափոնների վնասազերծման կամ օգտահանման խնդիրը, մասնավորապես ասբեստի պահեստարանի կառուցումը:

«Քոնթուր Գլոբալ Հիդրո Կասկադ» ընկերությունը Սպանդարյանի, Շամբի և Տաթևի ՀԷԿ-ում իրականացրել է վերազինման աշխատանքներ, որոնց արդյունքում փոխարինվել են բոլոր ասբեստ պարունակող հանգույցները: Ընկերությունը նախատեսում է պահեստավորել այդ ասբեստ պարունակող նյութերը ստորգետնյա մեկուսացված բետոնե պահեստարանում:

Որպես տարածական զարգացման հիմնական միջոցառումներ նախատեսված են.

- հասարակական տրանսպորտի արդյունավետության բարձրացում, հարևան համայնքների, մարզկենտրոնի և մայրաքաղաքի հետ հուսալի տրանսպորտային կապի ապահովում,

- կրթական ծրագրերի արդիականացում, կրթական օջախների շինությունների վերանորոգում, կահավորում ժամանակակից տեխնիկական միջոցներով,

- բուժ-սպասարկման հաստատությունների ցանցի ընդլայնում, շենքային պայմանների բարելավում, ժամանակակից ախտորոշման և լաբորատոր միջոցներով կահավորում,

- խմելու ջրի ցանցի վերանորոգում, ջրի կորուստների կրճատում,
- համայնքների կոյուղացում,
- բնակավայրերում տեղական /լոկալ/ մաքրման համակարգերի կառուցում,
- ոռոգման ցանցերի վերանորոգում, ընդլայնում, կորուստների կրճատում, ժամանակակից խնայողական եղանակների ներդրում,
- բոլոր տեսակի տրանսպորտային միջոցների նորմալ և անվտանգ երթևեկության ապահովում,
- աղբատույթյան շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների թվի նվազեցում 10%-ով,
- միջհամայնքային, ներհամայնքային, դաշտամիջյան ճանապարհների բարեկարգում,
- հեղեղատարների կառուցում,
- ներհամայնքային ճանապարհների լուսավորությամբ ապահովում,
- բուսաբուծության ու անասնաբուծության զարգացում,
- գյուղմթերքի գնման, վերամշակման և սպառման կառավարում,
- բրդի վերամշակման խթանում,
- գործվածքների արտադրության կազմակերպում,
- գորգագործական դազգահների և անհրաժեշտ գործիքների ձեռք բերում և գորգագործական ձեռնարկությունների կազմակերպում,
- կաթնամթերքի, մսամթերքի մթերմամբ զբաղվող ձեռնարկությունների կազմակերպում,
- բանջարեղենի, հատապտուղների և մրգի մթերում,
- համայնքի բնակավայրերի կառուցապատում, բարեկարգում և կանաչապատում,
- համայնքների աղբահանության համակարգերի բարելավում, արդիականացում,
- սանիտարական աղբավայրերի ստեղծում,
- գերեզմանատների բարեկարգում, սանիտարապաշտպանիչ գոտիների կազմակերպում,
- աղետների ռիսկերի նվազեցման և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ու քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների իրականացում,
- համայնքում բնակարանային շինարարության խթանում,
- զբոսաշրջային հեռանկարներ ունեցող տարածքներում՝ զբոսաշրջության զարգացման խթանում,
- զբոսաշրջային ենթակառուցվածքների ստեղծում,
- համայնքի երիտասարդության խնդիրների լուծմանն ուղղված ծրագրերի և միջոցառումների կազմակերպում,
- արտակարգ իրավիճակների կանխարգելմանն ուղղված սեյսմիկ ռիսկի նվազեցման միջոցառումների նախատեսում:

Ներկա պայմաններում կանոնավոր աղբահանություն, ինչպես նաև սանիտարական աղբավայրեր Սիսիանի համայնքում չկան: Այս իրավիճակը առաջացնում է շրջակա միջավայրի աղտոտման զգալի ռիսկեր:

Աղբահանության արդյունավետ կառավարման համար կազմակերպվելու է մեկ տարածաշրջանային սանիտարական աղբավայր, իսկ մնացած բնակավայրերում նախատեսվելու է փոքր ժամանակավոր կուտակման աղբավայրեր:

Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքը անցնում է նաև Սիսիան համայնքի տարածքով:

Սիսիանի համայնքի տարածքում շահագործվում են բազմաթիվ միջին և փոքր հանքավայրեր: Տարածքում նաև կատարվում են երկրաբանահետախուզական աշխատանքներ, որի արդյունքում ամենայն հավանականությամբ հանքարդյունաբերական գործունեությունը կընդլայնվի:

Տարածաշրջանի գյուղատնտեսական արտադրության հետագա զարգացումը նպատակահարմար է տանել օրգանական պարարտացման և կաթիլային ոռոգման եղանակների լայն ներդրման ուղիով: Օրգանական և էկոլոգիական գյուղատնտեսությունը բացառում է տոքսիկ պարարտանյութերի՝ պեստիցիդների, քիմիական պարարտանյութերի կիրառումը: Դրանց փոխարեն օգտագործվում են օրգանական պարարտանյութեր (հիմնականում՝ գոմաղբ) և վնասատուների ու հիվանդությունների դեմ պայքարն իրականացվում է միայն բուսական պատրաստուկներով, իսկ օրգանական սննդամթերքի արտադրության մեջ չեն կիրառվում արհեստական նյութեր և ճառագայթում:

Հայաստանում օրգանական գյուղատնտեսությունը խթանելու նպատակով 2015 թվականի սեպտեմբերից մեկնարկել է ԵՄ-ի կողմից ֆինանսավորվող Օրգանական գյուղատնտեսության աջակցության նախաձեռնություն /ՕԳԱՆ/ դրամաշնորհային եռամյա ծրագիրը, որը համաֆինանսավորվում և իրականացվում է Ավստրիայի զարգացման գործակալության /ԱԶԳ/ կողմից: Կարևոր է նաև կաթիլային ոռոգման ներդրումը, ինչը թույլ կտա առաջին հերթին էականորեն կրճատել ջրի պահանջը, ինչպես նաև բարելավել հողերի որակը:

Սյունիքի մարզում նախատեսված են քամու և արևի էներգիայի օգտագործմամբ էլեկտրակայանների ծրագրեր: Սյունիքի մարզում Տաթև և Սիսիան համայնքների տարածքում նախատեսվում է “Գորիսի հողմաէլեկտրակայանի” կառուցում:

Ծրագրով կատարված աշխատանքների արդյունքում կարելի է եզրակացնել, որ միկրոռեգիոնալ զարգացման ծրագրով նախատեսվող աշխատանքները կնպաստեն շրջանի սոցիալական և բնապահպանական իրավիճակի առողջացմանը:

Բնապահպանական իրավիճակի բարելավմանն ուղղված նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները .

- երկրորդական և միջգյուղական ճանապարհների ասֆալտապատում և խճապատում,
- բազմաբնակարան շենքերի բակային տարածքների բարեկարգում և ասֆալտապատում, խաղահրապարակների կառուցում, շահագործվող շինությունների ու կառույցների տեխնիկական վիճակի և սեյսմիկ խոցելիության գնահատում,
- շենքերի բակերի և գյուղամիջյան ճանապարհների լուսավորության անցկացում,
- ջրամատակարարման համակարգի և կոյուղու բարեկարգում,
- անձրևաջրերի հեռացման համակարգի նախատեսում,
- գետեր թափվող տնտեսա-կենցաղային և արտադրական հոսքաջրերի կենսաբանական մաքրման կայանի նախատեսում,
- վնասված հասարակական և արտադրական նշանակության շինությունների և կառույցների վերականգնում,
- ոռոգման ներքին ցանցի վերականգնում,
- համայնքներում հանգստի գոտիների ստեղծում,
- համայնքների տարածքում աղբահանման կազմակերպում,
- մսի վերամշակման արտադրամասի ստեղծում (սպանդանոցի կառուցում),
- աղբավայրերի և աղբամշակման գործարանի կառուցում,
- ճանապարհի եզրերին, հանգստի գոտիներում կանաչապատման իրականացում:

- ասֆալտապատման, ճանապարհաշինության աշխատանքների իրականացում,
- մեքենաների տեխնիկական վիճակի և որակի խիստ վերահսկողության սահմանում, ինչը կնպաստի ավտոտրանսպորտի արտանետումների կրճատմանը,
- գազով ջեռուցման իրականացում, ինչը կկրճատի մթնոլորտային արտանետումները,
- արդյունաբերական առաջատար տեխնոլոգիաների ներդրում:

Ներկայացված հիմնադրույթային փաստաթղթի ուսումնասիրության, փորձաքննական գործընթացում ստացված կարծիքների, համայնքապետարանում իրականացված հանրային քննարկումների արդյունքների հիման վրա կարելի է անել հետևյալ եզրահանգումը:

Միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի մշակման նախագծի հայեցակարգային, սոցիալ-տնտեսական հիմնավորումը նպատակաուղղված է տարածաշրջանի՝ որպես ամբողջական հատակագծային միավորի և համայնքների՝ որպես դրա մասը կազմող, փոխադարձ տարածքային, տնտեսական և ենթակառուցվածքային կապերով միմյանց կապված բաղադրիչների ներքին պոտենցիալ հնարավորությունների և նախադրյալների բացահայտմանը, դրանց լիարժեք, համակողմանի և արդյունավետ օգտագործմանը: Այն ունի մեկ նպատակ՝ բնակչության և այցելուների համար ձևավորել առավել հարմարավետ, անվտանգ, ապահով և գեղագիտական բարձր հատկանիշներով օժտված գրավիչ կենսամիջավայր:

Փորձաքննական պահանջներ

1. Հիմնադրույթային փաստաթղթի շրջանակում նախատեսվող գործունեությունների համապատասխան նախագծային փաստաթղթերը՝ մինչև իրականացումը, անհրաժեշտ է օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ներկայացնել բնապահպանության նախարարություն՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության:
2. Հիմնադրույթային փաստաթղթի գործունեության ընթացքում անհրաժեշտ է իրականացնել ազդեցության մշտադիտարկում (մոնիթորինգ), կազմել հետևանախագծային վերլուծության ծրագիր, ինչը պետք է հասանելի լինի պետական շահագրգիռ մարմինների և հանրության համար:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Ձանգված» ՍՊԸ կողմից ներկայացված Սյունիքի մարզի Սիսիան համայնքի միկրոռեգիոնալ մակարդակի՝ համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթի (Սյունիք - 4) շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն, վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Գլխավոր մասնագետ

2. Չուղնայան